

**Krajská hygienická stanice
Jihomoravského kraje se sídlem v Brně
Jeřábkova 4, 602 00 Brno**

Venkovní hrací plochy – doporučení k preventivnímu opatření písku v dětských pískovištích

Dětská pískoviště vytvářejí prostor pro vhodné využívání volného času dětí, ale mohou být zdrojem řady zdravotních rizik. Jsou to nejen dobře známá bakteriální či parazitární onemocnění, většinou šířená zvířecími exkrementy, ale i virová onemocnění přenášená píchnutím použitou injekční jehlou. Jedná se hlavně o virové hepatitidy A, B a C a infekci HIV. Proto je velmi důležité se o pískoviště řádně starat.

Onemocnění, která si děti mohou přinést domů při hrách na pískovištích, představují velmi rozsáhlou, ale také častou skupinu chorob, s níž se praktičtí lékaři pro děti a dorost setkávají. Onemocnění mohou být přenášena z domestikovaných i volně žijících zvířat. Infekční původce onemocnění může být přítomen nejen v exkrementech, ale i na kůži, srsti a peří zvířat buď zjevně nemocných, nebo zvířata mohou působit také jako přenašeči zárodků. Kočky a psi jsou hlavním rezervoárem škrkavky psí a kočičí, tedy **toxokarózy**, a kočky také rezervoárem **toxoplazmózy**. Proto je pro děti zvlášť nebezpečné, když si hrají na pískovišti, která nejsou provozovatelem udržována, a kam se chodí tato zvířata „venčit“.

Provozovatel venkovní hrací plochy (dále jen „VHP“) pro děti je povinen zajistit, aby písek v pískovištích nebyl mikrobiálně, chemicky a parazitárně znečištěn nad hygienické limity upravené právním předpisem. Podmínky provozu takové hrací plochy s pískovištěm, režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů upraví provozovatel v „provozním řádu“. Jsou to hygienické požadavky na udržování a čistotu takzvaných VHP, které jsou řízeny zákonem o ochraně veřejného zdraví.

Venkovní hrací plochy jsou plochy určené pro hry dětí, které k tomuto účelu byly kolaudovány, mají svého provozovatele a musí splňovat základní hygienické požadavky pro provoz venkovních hracích ploch ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Důležitým předpokladem pro fungování bezpečného pískoviště je v první řadě použití vhodného písku. Používá se kopaný písek, který musí vyhovovat limitům pro vybrané indikátory mikrobiologického, parazitologického a chemického znečištění písku uvedených ve vyhlášce č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích.

VHP veřejně přístupné, musí mít svého provozovatele, navíc je hygienici kontrolují. Kontroly se zaměřují na dodržování provozního řádu, provádění údržby, zabezpečení pískoviště proti znečištění. Popřípadě hygienici zajišťují laboratorní vyšetření písku prostřednictvím státem akreditovaných laboratoří.

Neudržovaná VHP bez provozovatele představují zvýšené riziko ohrožení zdraví dětí, které si na nich hrají. Na neudržovaném dětském pískovišti nehrozí ale jen nákaza ze zvířecích exkrementů. Asi největší nebezpečí je od pohozených injekčních jehel. Pokud se dítě píchne, je zde riziko nákazy žloutenkou typu B poměrně vysoké. Velkým nebezpečím jsou i střepy, které jsou schované v písku. Rodiče by si měli vybírat hlavně taková pískoviště, kde je zajištěný dohled. Tak jako jsou koupaliště oficiální, za která odpovídá konkrétní zřizovatel, a koupaliště volná, tak jsou i pískoviště a hřiště, za která někdo nese zodpovědnost, a pískoviště a hřiště, o která se nestará nikdo.

Účinná preventivní doporučení a opatření k údržbě písku v dětských pískovištích, která se považují za dostatečná a ověřená jsou následující:

- **zakrývání pískoviště** vhodným vzdušným materiálem, který slouží, jako zábrana vstupu volně pobíhajících zvířat – doporučuje se hustá síťovina nebo pojízdné kryty,
- **propaření písku** v pískovišti – písek se na min. 2 hodiny zakryje černou nepropustnou igelitovou plachtou, poté se plachta odstraní, písek se překope (spodní vrstva nahoru) a proces se opakuje, vhodné aplikovat několikrát za sezonu při vhodném **teplém a slunečném počasí**,
- **pravidelný úklid** pískoviště s překopáním, prosíváním,
- **výměna písku** – záleží na zátěži pískoviště – není legislativně stanovena

Velkým nešvarem v mateřských školách je používání **chemické dezinfekce** k ošetření písku.

Obecně chemická dezinfekce písku dětských pískovišť se považuje za **zcela nevhodnou** vzhledem k možnému zdravotnímu riziku dětí, a to jak při požití písku dětmi, tak při kontaktu pokožky dětí s chemicky ošetřeným pískem, jelikož zde hrozí různé alergické reakce. Dezinfekce obecně slouží ke zničení patogenních mikroorganismů, ale bohužel neničí parazity v daném prostředí, takže dezinfekce v tomto případě nemá smysl.

NEZAKRYTÉ PÍSKOVIŠTĚ V MŠ, I KDYŽ SÍŤ K ZAKRYTÍ BYLA K DISPOZICI

KOČIČÍ EXKREMENTY V NEZAKRYTÉM PÍSKOVIŠTI V MŠ

MVDr. Marcela Hadámková

**ředitelka odboru hygieny dětí a mladistvých
Krajská hygienická stanice JmK se sídlem v Brně**

Zdroj:

Zásady provozu volných hracích ploch, Metodické doporučení Státního zdravotního ústavu v Praze k zajištění a zvýšení ochrany zdraví a bezpečnosti dětí a mládeže – správná praxe bezpečného provozu veřejných zařízení pro hry a sport dětí a mládeže.